

Література:

1. Крисоватий А.І. Інституційне середовище фіскального регулювання соціально-економічних процесів / А.І. Крисоватий, Т.В. Кошук // Фінанси України. – 2011. – № 9. – С. 18–32.
2. Податкова система України : підручник / [Федосов В.М., Опарін В.М., П'ятаченко Г.О. та ін.] ; за ред. В.М. Федосова. – К. : Либідь, 1994. – 464 с
3. Мельник В.М. Вплив інтеграційних процесів на оподаткування в країнах ЄС. / В.М. Мельник, Т.В. Кошук // Економіка і прогнозування. – 2014. – № 4. – С. 136-150.

Надія Білич

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Бондаренко Є.П.

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ ТА ЄС У МИТНІЙ СФЕРІ

Європейський вибір України, який був визначений у початковий період формування основ її зовнішньої політики, став природним наслідком здобуття країною державної незалежності. Він відображає життєво важливі інтереси України, викристалізувався з усієї попередньої історії українського народу, його ментальності та глибоких демократичних традицій, ґрунтується на законному прагненні громадян України бачити свою державу невід'ємною частиною єдиної Європи.

З усіх можливих альтернатив лише євроінтеграційний курс здатний забезпечити нашій державі гідне місце в сім'ї європейських народів. Для України інтеграція в Євросоюз – це рух країни до стандартів реальної, діючої демократії та цивілізованого, соціально орієнтованого ринкового господарства. Саме тому це є стратегічною метою державної політики України [1].

Українсько-європейські відносини співробітництва в галузі митної справи значною мірою спираються на положення укладеної 14 червня 1994 р. в Люксембурзі Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами. Одним з пріоритетних напрямків зовнішньоекономічної діяльності України є подальший розвиток торговельно-економічного та інвестиційного співробітництва з країнами ЄС.

Європейський Союз є одним з провідних торгових партнерів України (другим найбільшим торговим партнером України після Росії). Угода надає Україні та Європейському Союзу легший доступ на ринки один одного, головним чином забороняючи дискримінацію товарів один одного, тобто в ній передбачається таке ж ставлення до українських товарів та товарів Європейського Союзу, як і до товарів усіх інших торгових партнерів, та забезпечується вільна і справедлива конкуренція імпортованих товарів з товарами місцевого виробництва. Це стосується також правил конкуренції і торгових платежів.

Європейський Союз та Україна погодилися надати одна одній преференційний режим в торгівлі товарами. Це означає, що одна із сторін не може встановлювати на імпорт чи експорт іншої сторони вищі митні податки чи збори, ніж ті, що їх вона встановила для будь-якої іншої країни. Сторони також не можуть встановлювати жорсткіші умови торгівлі, чи застосовувати більшу кількість форм митного контролю, ніж передбачено відповідною угодою [2].

З огляду на вищесказане держави-члени Європейського Союзу вважаються ніби єдиною країною, тобто режим безподаткової торгівлі, що його країни-члени Європейського Союзу надають одна одній, не розповсюджується на Україну, хоча можливість поширити цей порядок на Україну можна було б розглянути. Відповідно до правил СОТ сторони не користуються пільгами, котрі надаються сусіднім країнам з метою спрощення торговельних процесів у прикордонних областях.

Фактично Україна може платити нижчі експортні мита при ввезенні до країн Європейського Союзу деяких товарів, на які розповсюджується Генералізована система преференцій, право на користування пільгами котрої Україна отримала в 1993 році. Таким

чином, Україна має можливість продавати ці товари на ринку країн-членів Європейського Союзу дешевше, ніж інші країни. Метою такого порядку є стимулювання економічного розвитку через експорт. Це спрямовано на розширення переліку експортних товарів, особливо промислових, а відтак тарифні знижки націлені на менш розвинені або неконкурентоспроможні галузі та товари [3].

Угода забороняє застосування квот (кількісних обмежень) на імпорт. Водночас Україні надане право тимчасово вводити кількісні обмеження на імпорт, щоб захистити ті галузі своєї промисловості, які перебувають на початкових стадіях розвитку, або ж ті галузі, що переживають серйозні труднощі, особливо якщо ці труднощі призводять до виникнення серйозних соціальних проблем. Щоправда, цей механізм Україна не використовує, натомість найчастіше, вживаючи протекціоністські заходи, вдається до застосування тарифних і податкових механізмів [3].

Підсумки діяльності українських підприємств на зовнішньоекономічних ринках за 2015 рік підтвердили сформовану протягом 2014 року тенденцію виходу двосторонньої торгівлі між Україною та ЄС на перше місце в загальному міжнародному товарообігу України. Водночас, позитивний ефект переорієнтації української економіки на європейський ринок був нівельований різкими темпами падіння обсягів двосторонньої торгівлі, які є відображенням домінантної протягом 2015 року негативної тенденції скорочення глобальної зовнішньої торгівлі України [4].

Згідно з актуалізованими даними Держкомстату України (станом на 20.01.2016р.), у січні-листопаді 2015 року загальний оборот торгівлі товарами між Україною та Європейським Союзом становив 25 697 млн. дол. США. На основі проаналізованих даних обсяг експорту товарів до країн ЄС у січні-листопаді 2015 року становив 11785,3 млн. дол. США, що на 26% менше за обсяги експорту за аналогічний період 2014 року. Імпорт товарів із країн ЄС становив 14011,7 млн. дол. США, що на 26,9% менше за цей показник за період січень-листопад 2014 року. Таким чином, продовжується тенденція до скорочення двосторонньої торгівлі між Україною та ЄС.

Що стосується торгівлі за основними видами продукції, то за даними Держкомстату, протягом січня-листопада 2015 року спостерігалось зростання українського експорту до ЄС по наступних окремих категоріях товарів: живих тварин, продуктів тваринного походження – на 18,1%; маси з деревини та інших волокнистих матеріалів – на 1,3%; виробів з каменю, гіпсу та цементу – на 23,4%; промислових товарів – на 1,7%; виробів мистецтва, предметів колекціонування та антикваріату – на 231,4% [4]. Питома вага даних товарів становить лише 4,5% від усього українського товарного експорту до країн-членів ЄС.

Посилення та зміцнення торгівельного співробітництва між Україною та ЄС може прискоритись за умов впровадження на практиці основ з угод про партнерство та співробітництво. За рахунок проаналізованих даних, можна сказати що розширення торгівлі між Україною та ЄС необхідне, причому ми повинні зробити акцент на експорті вітчизняної продукції. Євроінтеграційні процеси сприятимуть втіленню в життя основного призначення торгівлі як виду економічної діяльності – це забезпечення зв'язків між сферою виробництва і споживання, а тому на першому місці державного регулювання повинно бути встановлення оптимальних умов оподаткування, спрощення митних процедур, підвищення конкурентоспроможності національного виробництва, впровадження інновацій, тощо.

Література:

1. Представництво України при Європейському Союзі та Європейському Співтоваристві з атомної енергії. Торговельно-економічне співробітництво Україна-ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>.
2. Європейське зростання та міжнародні торгівельні потоки країн ЄС. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bankreferatov.ua>.
3. Україна і Європейський Союз. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.3w.mk.ua>.

Віта Білоус

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Герчаківський С.Д.

КОНТРОЛЬ КРАЇНИ ПОХОДЖЕННЯ ТОВАРІВ: ОСОБЛИВОСТІ ЗДІЙСНЕННЯ В УКРАЇНІ

Країна походження товару має важливе значення для митного оформлення митного контролю та визначення митної вартості. Країна походження товару визначається з метою застосування тарифних та нетарифних заходів регулювання ввезення товару на митну територію України та вивезення товару з цієї території, а також забезпечення обліку товарів у статистиці зовнішньої торгівлі. Визначення країни походження товару здійснюється на основі принципів міжнародної практики. Порядок визначення країни походження товару встановлюється главою 49 МК України.

Країною походження товару вважається країна, де товари було вироблено або піддано достатній переробці чи обробці, що дозволило отримати вироби з новими, більш якісними характеристиками. При цьому під країною походження товару може розглядатися група країн, митні союзи країн, регіон або частина країни. У визначенні країни походження товару не береться до уваги походження енергії, машин, обладнання та інструментів, що використовуються для його виробництва. Щодо забезпечення митними органами контролю за правильністю визначення походження товарів, то протягом 2014 року до митного оформлення товарів було подано понад 96,8 тис. преференційних сертифікатів походження (на 38,0 тис. сертифікатів менше, ніж за 2013 рік). За результатами перевірки митними органами виявлено 556 недійсних преференційних сертифікатів про походження товару (на 827 сертифікатів менше, ніж у 2013 році).

Крім того контроль правильності декларування країни походження товару має і фінансовий аспект (рис.1). Практично протягом 2010-2014 років додаткові надходження від контролю правильності декларування країни походження товару зростали (крім 2013 року). Зокрема, у 2014 році такі надходження склали 84,0 млн. грн., що на 15,9 млн. грн. більше, ніж за 2013 рік. У 2015 році такі надходження склали 81,0 млн.грн (без врахування Луганської і Донецької митниць).

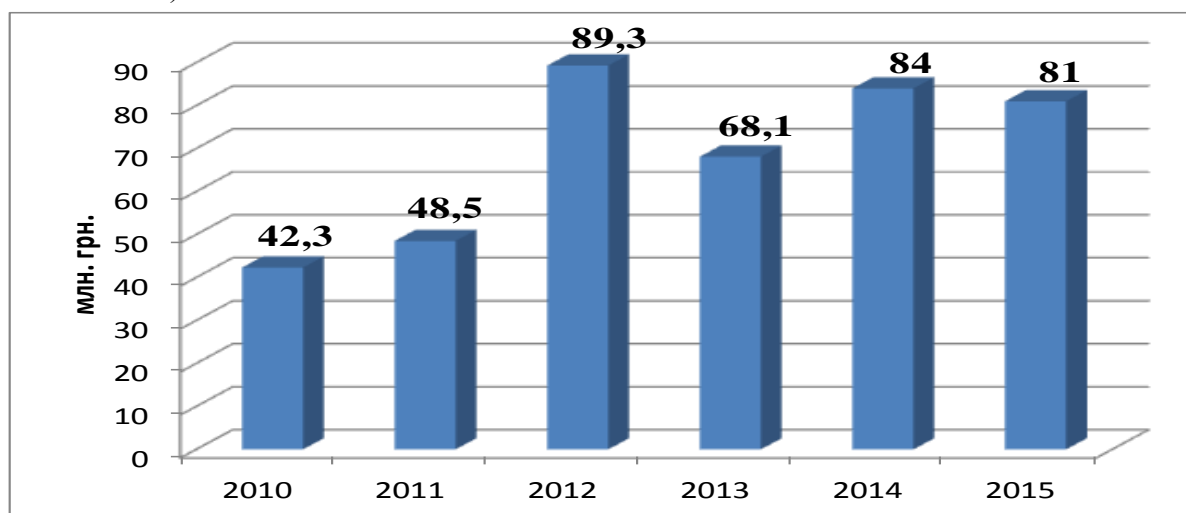

Рис.1. Надходження від контролю за правильністю декларування країни походження товару (млн.грн.) за 2010-2015 рр.

Примітка. Побудовано на основі даних ДФС України